

La 3 ani de la expulzarea ilegală a profesorilor turci, autoritățile încă trebuie să facă clarificări

Pe 6 septembrie 2021 se împlinesc 3 ani de la acțiunile de reținere și expulzare ilegală a 7 profesori turci. Profesorii turci au fost expulzați din Republica Moldova în septembrie 2018 și ulterior condamnați în Turcia între șapte și 12 ani de închisoare. Cauzele lor se află în procedură de apel în instanțele turcești. În iunie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a pronunțat hotărârea sa în cauza *Ozdil și alții c. Republicii Moldova*. CtEDO a constatat că reclamantii nu au avut acele garanții naționale și internaționale de respectare a drepturilor omului în momentul reținerii și extrădării lor. Ulterior, CtEDO a emis și decizia în cauza *Huseyin Bayraktar și Sertif Ayri c. Republicii Moldova*. Decizia se referă la alți 2 profesori turci expulzați.

După condamnarea Republicii Moldova de către CtEDO, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a emis două decizi cu privire la executarea hotărârii Ozdil și alții¹, prin care le cere autorităților moldovenești să întreprindă mai multe măsuri de ordin individual, dar și general. Reprezentanții Centrului de Resurse Juridice din Moldova și Asociației Promo-LEX au remis Comitetului de Miniștri câteva comunicări pe acest caz.

În cadrul primei sale examinări (29 septembrie – 1 octombrie 2020), în ceea ce privește măsurile individuale, Comitetul de Miniștri a salutat scuzele publice emise de Procurorul general și ancheta penală deschisă asupra evenimentelor, care a dus la condamnarea fostului șef al Serviciului de Informații Securitate (SIS). Acesta a solicitat autorităților să furnizeze informații suplimentare cu privire la aceste proceduri penale, în special de ce a fost secretizată hotărârea, ce pedeapsă a fost aplicată și de ce a fost condamnată o singură persoană. Comitetul i-a invitat să continue să obțină informații de la autoritățile turce cu privire la situația actuală a solicitanților, să ia în considerare măsurile care trebuie luate pentru a remedia deficiențele legate de procedurile de azil ale solicitanților și interdicția impusă acestora de a intra din nou în țară, precum și lipsa contactului dintre ei și familiile lor.

În cadrul celei de a doua sesiuni de examinare a cazului (9-11 Martie 2021), Comitetul de Miniștri în ceea ce privește măsurile generale a salutat hotărârea Curții Constituționale din 13 noiembrie 2020 prin care au fost declarate neconstituționale mai multe dispoziții referitoare la expulzarea străinilor din motive de securitate națională și a invitat autoritățile să informeze despre modificările legislative necesare în acest sens.

Comitetul de Miniștri urmărește atent executarea hotărârii *Ozdil și alții împotriva Republicii Moldova*. O următoare ședință poate avea loc în Decembrie 2021.

Reieșind din cele expuse, Promo-LEX și CRJM reiterează solicitările adresate Guvernului de a executa măsurile generale și individuale stabilite în cauza *Ozdil și alții v. Republica Moldova*, după cum urmează:

- Autoritățile să desecretizeze procedurile legale de expulzare a profesorilor turci, inclusiv cauza penală aflată pe rolul Curții de Apel Chișinău;
- Autoritățile să informeze Comitetul de Miniștri cu privire la rezultatul procedurilor de azil aflate pe rol în privința la alți doi solicitanți și să clarifice dacă aceste proceduri vizează și interdicția de intrare impusă acestora;
- Autoritățile să inițieze *proprio motu* procedura de revizuire privind interdicția de intrare; în plus, autoritățile să furnizeze informații cu privire la faptul că, în cadrul procedurilor de azil, Curtea de Apel Chișinău a avut acces la materialele secretizate, inclusiv la nota confidențială a Serviciului de Informații și Securitate;
- Autoritățile să obțină în continuare informații detaliate de la autoritățile turce cu privire la situația actuală a reclamantilor în Turcia, inclusiv cu privire la rezultatul procedurii de apel în dosarele lor penale, vizitele familiilor lor și posibilitatea aplicării Convenției Consiliului Europei privind transferul persoanelor condamnate (STE nr. 112);
- În ceea ce privește ancheta și procedura penală împotriva celor responsabili pentru încălcările autoritățile să depună eforturi serioase pentru a stabili adevărul despre ceea ce s-a întâmplat și să

investigheze pe deplin, sub un control public adecvat, implicarea posibilă a oricărui actor public de nivel înalt;

- Autoritățile să furnizeze informații suplimentare care să permită Comitetului să își formuleze punctul de vedere cu privire la caracterul adecvat al amenzi aplicate ca sancțiuni, precum și cu privire la rezultatul procedurii de apel;
- Să fie executată hotărârea Curții Constituționale din 13 noiembrie 2020 prin care a fost declarată neconstituțională mai multe dispoziții legate de expulzarea străinilor din motive de securitate națională;
- Serviciul de Informații și Securitate să se asigure că în viitor va fi aplicată toleranța zero în coraport cu detenția arbitrară și transferurile ilegale, iar orice cooperare internațională viitoare, inclusiv cu serviciile secrete străine, este în concordanță cu obligațiile generale ale drepturilor omului în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului;
- Autoritățile să clarifice mecanismul existent de supraveghere și responsabilitate cu privire la acțiunile și competențele serviciilor secrete.

Pentru mai multe detalii:

Vieru Vadim, Avocat, Director de Program
Asociația Promo-LEX,
Tel: 068017507;
Email: vadim.vieru@promolex.md

Pentru mai multe detalii:

Goinic Daniel, Consilier juridic,
Centrul de Resurse Juridice din Moldova
Tel: 069389553
Email: daniel.goinic@crjm.org